

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2024. gada 18. oktobrī

lietā Nr. 2023-42-01

Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis, Anita Rodiņa, Jautrīte Briede, Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits,

pēc Nikolaja Korba un Kristiāna Zeltiņa konstitucionālajām sūdzībām, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu, 17. panta pirmās daļas 11. punktu, kā arī 19.² un 28.¹ pantu,

rakstveida procesā 2024. gada 18. septembra tiesas sēdē izskatīja lietu

“Par Administratīvās atbildības likuma 185. panta ceturtais daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam”.

Konstatējošā daļa

1. Saeima 2018. gada 25. oktobrī pieņēma Administratīvās atbildības likumu, kas stājās spēkā 2020. gada 1. jūlijā.

Administratīvās atbildības likuma 185. panta ceturtais daļa (turpmāk – apstrīdētā norma) nosaka: “Sūdzību paraksta iesniedzējs. Ja sūdzību iesniedzēja vārdā iesniedz pārstāvis, viņš sūdzībai pievieno attiecīgu pilnvaru vai citu

dokumentu, kas apliecina pārstāvja pilnvarojumu iesniegt sūdzību.”

2. Satversmes tiesā tika ierosinātas divas lietas par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam. Tās saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 22. panta sesto daļu tika apvienotas vienā lietā – lietā Nr. 2023-42-01 “Par Administratīvās atbildības likuma 185. panta ceturtais daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam”.

3. Pieteikumu iesniedzēji – Nikolajs Korbs un Kristiāns Zeltiņš (turpmāk – Pieteikumu iesniedzēji) – uzskata, ka apstrīdētā norma, ciktāl tā neparedz tiesības pie atbildības sauktās personas aizstāvim parakstīt sūdzību, kā arī blakus sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, neatbilst Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta ceturtajam teikumam.

Ar Rīgas pašvaldības policijas lēmumiem Pieteikumu iesniedzējiem piemērots administratīvais sods. Administratīvo pārkāpumu lietās pieņemtos lēmumus Pieteikumu iesniedzēji pārsūdzējuši tiesā. Sūdzības, lai iesniegtu tās tiesā, parakstījuši Pieteikumu iesniedzēju aizstāvji. Taču abos gadījumos pirmās instances tiesas atteikušās šīs sūdzības pieņemt, uzskatot, ka sūdzības iesniegušas personas, kurām nav šādu tiesību. Par tiesas lēmumu Nikolajs Korbs un viņa aizstāvis iesnieguši blakus sūdzību, taču apelācijas instances tiesa nolēmusi pirmās instances tiesas lēmumu atstāt negrozītu. Savukārt Kristiāna Zeltiņa aizstāvja parakstīto blakus sūdzību apelācijas instances tiesa atteikusies pieņemt. Tiesas atteikumu pieņemt aizstāvja parakstītu sūdzību pamatojušas arī ar apstrīdēto normu, norādot, ka pilngadīgas pie atbildības saucamās fiziskās personas aizstāvim nav tiesību parakstīt sūdzību, kā arī blakus sūdzību, lai iesniegtu to tiesā.

Pēc Pieteikumu iesniedzēju ieskata, Satversmes 92. panta ceturtajā teikumā ir ietverts arī viens no būtiskajiem tiesību uz aizstāvību elementiem – aizstāvja tiesības aizstāvamās personas vārdā parakstīt un iesniegt sūdzību tiesā. Tāpat kā kriminālprocesā, arī administratīvā pārkāpuma procesā tiesībām uz aizstāvību personai vajagot būt nodrošinātām visos procesa posmos, arī pārsūdzības posmā. Satversmē garantētajām tiesībām uz aizstāvību vajagot būt praktiskām un efektīvām, nevis formālām. Administratīvās atbildības likums neliedzot personas

aizstāvim sagatavot sūdzību, bet liedzot to parakstīt, lai iesniegtu tiesā. Tādējādi apstrīdētajā normā ietvertā prasība personai pašai parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, esot uzskatāma par tiesību uz aizstāvību ierobežojumu, bet šāds ierobežojums esot pretrunā ar taisnīga un efektīva tiesas procesa prasībām.

Pieteikumu iesniedzēju pamattiesību aizskārumu radot pati apstrīdētā norma, jo, tieši pamatojoties uz to, tiesas atteikušās pieņemt aizstāvju parakstītās sūdzības un blakus sūdzības administratīvo pārkāpumu lietās. Apstrīdētās normas izstrādes laikā likumdevējs esot apzināti izšķīries par to, ka aizstāvim nav tiesību parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā. Šāda situācija neesot uzskatāma par neapzinātu likuma robu, kas būtu novēršams tiesību normas interpretācijas un piemērošanas ceļā.

Apstrīdētajā normā ietvertais pamattiesību ierobežojums esot noteikts ar likumu, tomēr neesot konstatējams, ka šim ierobežojumam būtu kāds legītīms mērķis. Likumdevējs, iespējams, esot vēlējis samazināt tiesai iesniegto sūdzību skaitu un tādējādi mazināt tiesu noslodzi. Tāpat iespējams likumdevēja mērķis varētu būt to izdevumu apmēra samazināšana, kurus personai nāktos kompensēt saskaņā ar Kriminālprocesā un administratīvo pārkāpumu lietvedībā nodarītā kaitējuma atlīdzināšanas likumu, izslēdzot nepieciešamību kompensēt tādas juridiskās palīdzības izdevumus kā izdevumi par sūdzības iesniegšanu. Tomēr arī šādā gadījumā neesot saskatāms patiess labums, ko no attiecīgā ierobežojuma gūtu sabiedrība.

4. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeima – uzskata, ka tiesvedība lietā izbeidzama, jo iespējamo Pieteikumu iesniedzēju pamattiesību aizskārumu esot radījusi nevis pati apstrīdētā norma, bet gan tās nepareiza piemērošana, proti, kļūdainis tiesas secinājums, ka apstrīdētā norma liedzot aizstāvim parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā. Ja Satversmes tiesa tomēr secinātu, ka tiesvedība lietā nav izbeidzama, tad Saeima norāda, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam.

Izskatāmajā lietā esot piemērojami Satversmes tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas secinājumi, kā arī kriminālprocesa tiesību doktrīnā paustās atziņas par juridiskās palīdzības sniegšanu un aizstāvja institūtu kriminālprocesa

kā apsūdzības procesa ietvaros. Šie secinājumi un atziņas esot piemērojami, ciktāl tos pēc to satura un jēgas iespējams attiecināt uz juridiskās palīdzības sniegšanu un aizstāvības nodrošināšanu administratīvā pārkāpuma procesā. Uz izskatāmo lietu esot attiecināma arī no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) izrietošā prasība, ka tiesībām uz juridisko palīdzību jābūt praktiski un efektīvi īstenojamām. Tādējādi Satversmes 92. panta ceturtajā teikumā garantētās tiesības uz advokāta palīdzību aptverot arī personas aizstāvja tiesības parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā.

Lai gan apstrīdētajā normā gramatiski ir noteiktas vienīgi pārstāvja tiesības parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, šādas tiesības esot arī aizstāvim. Apstrīdētās normas gramatiskais formulējums esot likuma nepilnība, kas novēršama tiesību tālākveidošanas ceļā pēc analogijas ar Kriminālprocesa likumu. Ne apstrīdētās normas, ne ar to saistītā tiesiskā regulējuma apspriešanas un pieņemšanas gaitā Saeimā neesot notikušas diskusijas par to, ka personas tiesības uz aizstāvja sniegtu juridisko palīdzību būtu nepieciešams sašaurināt tādā veidā, lai tikai pati pie atbildības saucamā persona varētu parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā. Likumdevējs apstrīdētās normas pieņemšanas gaitā neesot paudis konkrētu gribu sašaurināt personas tiesības saņemt juridisko palīdzību attiecībā uz sūdzības parakstīšanu, lai iesniegtu to tiesā. Turklāt nevarot piekrist juridiskajā literatūrā paustajam viedoklim, ka Administratīvās atbildības likumā noteiktais personiskās dalības princips aprobežojot aizstāvja institūtu tikai ar juridiskās palīdzības sniegšanu līdzdarbojoties, bet neietverot fizisko personu pārstāvības tiesības. Šāda interpretācija esot pretēja ne vien aizstāvja institūta būtībai, bet arī Administratīvās atbildības likumā iekļautajam tiesiskajam regulējumam. Proti, Administratīvās atbildības likuma 40. panta otrajā daļā nostiprinātais personiskās dalības princips tāpat kā kriminālprocesā esot interpretējams šauri. Sūdzības parakstīšana, lai iesniegtu to tiesā, tāpat kā pirmstiesas procesā neesot uzskatāma par tādu personiskas dabas pienākumu, kuru varētu izpildīt tikai pati pie atbildības saucamā persona. Tātad Pieteikumu iesniedzēju administratīvo pārkāpumu lietās apstrīdētā norma esot interpretēta un piemērota nepareizi.

5. Pieaicinātā persona – Tieslietu ministrija – uzskata, ka apstrīdētā

norma atbilst Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam. Apstrīdētā norma neliedzot pie atbildības saucamās personas aizstāvim parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā. Personas pamattiesību aizskārumu esot iespējams novērst ar pareizu apstrīdētās normas interpretāciju un piemērošanu.

Satversmes 92. panta ceturtais teikums, konkretizēts kopsakarā ar Konvencijas 6. panta 3. punkta "c" apakšpunktu, aptverot arī personas aizstāvja tiesības administratīvo pārkāpumu procesā parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā. Administratīvās atbildības likums nodrošinot aizstāvim šādu iespēju. Turklāt administratīvā pārkāpuma procesā aizstāvim esot visas tās pašas tiesības, kādas ir viņa aizstāvamajai personai. Tieslietu ministrija piekrīt Saeimas viedoklim: tas, ka apstrīdētajā normā nav minēts arī aizstāvis, ir likuma teksta nepilnība. Šo nepilnību tiesību piemērotājs varot novērst, izmantojot juridiskās metodes, tostarp atklājot aizstāvja institūta izpratni, aizstāvja lomu administratīvā pārkāpuma procesā, kā arī likumdevēja mērķi. Aizstāvja procesuālās tiesības esot nosakāmas pēc analogijas saskaņā ar Kriminālprocesa likumu. Proti, aizstāvim administratīvā pārkāpuma procesā esot visas tās pašas tiesības, kādas ir viņa aizstāvamajai personai, ciktāl aizstāvamās personas klātbūtne nav nepieciešama lietas izskatīšanai. Interpretējot apstrīdēto normu atbilstoši Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam un piemērojot tiesību tālākveidošanas metodes, piemēram, slēdzienu no mazākā uz lielāko un tiesību normas pārbaudi atbilstoši "likuma plānam", esot iespējams nonākt pie Satversmei atbilstoša rezultāta.

Tomēr, ņemot vērā nepieciešamību novērst aizstāvja institūtu regulējošo tiesību normu dažādas interpretācijas iespējamību un to piemērošanas problemātiku, Tieslietu ministrija esot ierosinājusi likumdevējam apstrīdēto normu grozīt tiesiskās skaidrības labad. Attiecīgajiem grozījumiem būtu papildus jānostiprina aizstāvja institūta loma administratīvā pārkāpuma procesā, nosakot, ka aizstāvim ir pie atbildības saucamās personas vai sodītās personas tiesības un pienākumi, ciktāl tie nav saistīti ar nepieciešamību noskaidrot personas subjektīvo viedokli.

6. Pieaicinātā persona – tiesībsargs – uzskata, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam, tomēr apstrīdētā norma, ciktāl tā liedz

iesniegt sūdzību tiesā ar aizstāvja starpniecību, nesamērīgi ierobežojot personai Satversmes 92. panta pirmajā teikumā garantētās tiesības uz pieeju tiesai.

Satversmes 92. panta ceturtnā teikuma izpratnē tiesības uz advokāta palīdzību primāri esot interpretējamas tādējādi, ka valstij ir pienākums nodrošināt tiesību uz juridisko palīdzību minimālās garantijas. Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām par Konvencijas 6. panta 3. punkta “c” apakšpunkta tvērumu par šādām minimālajām garantijām esot uzskatāmas tiesības sazināties un konsultēties ar advokātu pirms pratināšanas, tiesības sniegt konfidencialus norādījumus aizstāvim, kā arī tiesības uz advokāta fizisku klātbūtni nopratināšanās laikā pirmstiesas procesā. Savukārt personas pārstāvība un arī sūdzības parakstīšana iesniegšanai tiesā personas vietā neesot uzskatāma par advokāta juridisko palīdzību ne starptautisko, ne nacionālo normatīvo aktu izpratnē. Sūdzības parakstīšana un sekojoša iesniegšana tiesā esot pielīdzināma pārstāvībai. Aizstāvis, parakstot sūdzību, darbojoties kā personas vietnieks jeb pārstāvis, nevis kā juridiskās palīdzības sniedzējs.

Apstrīdētā norma neliedzot personai tiesības izvēlēties sev aizstāvi un saņemt kvalificētu juridisko palīdzību un līdz ar to neierobežojot personai Satversmes 92. panta ceturtnajā teikumā garantētās tiesības uz advokāta palīdzību. Tomēr apstrīdētā norma aizskarot personai Satversmes 92. panta pirmajā teikumā garantētās tiesības uz pieeju tiesai. Proti, tā faktiski ierobežojot personas iespējas brīvi izvēlēties personu, ar kuras palīdzību tā varētu īstenot savas pamattiesības, proti, tiesības iesniegt sūdzību tiesā. Šā ar apstrīdēto normu noteiktā ierobežojuma legītimais mērķis neesot saskatāms.

7. No pieaicinātās personas – Latvijas Zvērinātu advokātu padomes – viedokļa izriet, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmes 92. panta ceturtnajam teikumam. Tas, ka apstrīdētā norma neparedz aizstāvja tiesības parakstīt un iesniegt sūdzību, esot uzskatāms par likuma nepilnību, ko iespējams novērst ar pareizu apstrīdētās normas interpretāciju un piemērošanu.

Sūdzības sagatavošana un parakstīšana, lai iesniegtu to tiesā, esot viens no būtiskākajiem tiesību uz aizstāvību īstenošanas aspektiem. Iesniedzot tiesā sūdzību, pie atbildības saucamā persona aizstāvot savas pamattiesības

administratīvā pārkāpuma procesā. Lai efektīvi tiktu izmantotas Administratīvās atbildības likuma 33. pantā paredzētās tiesības uz aizstāvību, esot svarīgi tas, lai pie atbildības saucamajai personai būtu nodrošinātas visas no juridiskās palīdzības izrietošās iespējas īstenot aizstāvību, tostarp arī aizstāvja palīdzība tik nozīmīgā procesuālajā darbībā kā sūdzības parakstīšana, lai iesniegtu to tiesā. Apstrīdētā norma, ja tā tiek interpretēta gramatiski, personas tiesības uz aizstāvja sniegto juridisko palīdzību padarot mazāk efektīvas.

Esot jāņem vērā tas, ka viens no advokātam Advokatūras likumā noteiktajiem ar juridiskās palīdzības sniegšanu saistītajiem pienākumiem – pienākums sagatavot juridiskus dokumentus – ietver arī tiesības tos parakstīt un iesniegt. Tāda apstrīdētās normas interpretācija, kas aizliedz aizstāvim parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā administratīvā pārkāpuma lietā, neatbilstot ne aizstāvja institūta būtībai, ne Advokatūras likumā noteiktajām advokāta funkcijām.

Saeimas viedoklis par to, ka aizstāvja tiesības parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā administratīvā pārkāpuma procesā, nosakāmas pēc analogijas ar aizstāvja tiesībām kriminālprocesā, esot pamatots. Tomēr tādā gadījumā, ja pareiza apstrīdētās normas piemērošana ir iespējama tikai tiesību tālākveidošanas ceļā, pie atbildības saucamo personu pamattiesību aizskārumi nevarot tikt novērsti efektīvi un konsekventi. Līdz ar to apstrīdētā norma neesot uzskatāma par tik skaidru, kā to prasa Satversmes 90. pants.

8. Pieaicinātā persona – *Dr. iur. Kristīne Strada-Rozenberga* – uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam.

Tiesības uz aizstāvību nevarot būt tikai deklaratīvas. No Konvencijas mērķa izrietot valsts pienākums nodrošināt efektīvu un praktisku juridisko palīdzību. Apstrīdētā norma būtiski ierobežojot aizstāvja pilnvaras administratīvā pārkāpuma procesā un tādējādi arī aizstāvja spējas nodrošināt efektīvu un kvalitatīvu aizstāvību.

Noskaidrojot apstrīdētās normas saturu Administratīvās atbildības likuma sistēmas ietvarā, esot jāņem vērā likumā noteiktais personiskās dalības princips, kas izriet no šā likuma 33. panta otrās daļas, 40. panta otrās daļas un 53. panta

pirmās un otrās daļas. Likumdevējs esot uzsvēris pie atbildības saucamās personas pienākumu administratīvā pārkāpuma procesā piedalīties personīgi, un persona nevarot šīs tiesības deleģēt aizstāvim. Tādējādi likums neparedzot aizstāvim administratīvā pārkāpuma procesā subjektīvas tiesības parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā. Atbilstoši likumdevēja iecerei aizstāvis administratīvā pārkāpuma procesā tikai līdzdarbojoties, sniedzot juridisko palīdzību likumā noteikto pilnvaru apjomā, un aizstāvim neesot tiesību parakstīt tiesā iesniedzamo sūdzību par administratīvajā procesā iestādē pieņemto lēmumu.

Nemot vērā krimināltiesību un administratīvo pārkāpumu tiesību atšķirības, nevarot piekrist arī tam, ka pamattiesību aizskārumu iespējams novērst tiesību tālākveidošanas ceļā un piemērojot tiesību analogiju. Turklāt likumdevējs apstrīdētās normas pieņemšanas procesā esot paudis gribu izslēgt aizstāvi no to subjektu loka, uz kuriem attiecas kārtība, kādā parakstāma sūdzība iesniegšanai tiesā. Līdz ar to likuma klusēšana nevarot tikt uzskatīta par atklātu likuma robu un tiesību tālākveidošana šajā gadījumā neesot pieļaujama.

Neesot saskatāms nekāds leģitīms mērķis, kas būtu jāsasniedz, ierobežojot aizstāvja tiesības parakstīt sūdzību iesniegšanai tiesā. Pat pieņemot, ka likumdevējs būtu iecerējis sasniegt kādu leģitīmu mērķi, esot apšaubāma izraudzītā līdzekļa piemērotība jebkāda leģitīma mērķa sasniegšanai.

Turklāt esot jāņem vērā tas, ka apstrīdētā norma spēkā esošos tiesu nolēmumos administratīvo pārkāpumu lietās ir interpretēta pretrunīgi. Līdz ar to pat tādā gadījumā, ja varētu secināt, ka Pieteikumu iesniedzēju pamattiesību aizskārumu radījusi nevis apstrīdētā norma, bet tās kļūdaina piemērošana, esot apšaubāma apstrīdētās normas atbilstība tiesību normu skaidrības un paredzamības prasībām.

Secinājumu daļa

9. Saeima lūgusi izbeigt tiesvedību lietā, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 6. punktu, jo, pēc Saeimas ieskata, Pieteikumu iesniedzējiem Satversmes 92. panta ceturtajā teikumā ietverto pamattiesību aizskārumu rada nepareiza apstrīdētās normas piemērošana, nevis pati apstrīdētā

norma. Līdzīgu viedokli pauž arī Tieslietu ministrija un Latvijas Zvērinātu advokātu padome.

Savukārt Pieteikumu iesniedzēji norāda, ka viņu pamattiesību aizskārumu rada tieši apstrīdētā norma. Tam piekrīt arī pieaicinātā persona *Dr. iur.* Kristīne Strada-Rozenberga, norādot, ka apstrīdētās normas saturs esot apzinātas likumdevēja izvēles rezultāts. Arī no tiesībsarga viedokļa izriet, ka apstrīdētā norma Pieteikumu iesniedzējiem piemērota atbilstoši tās saturam.

Ja lietā ir sniegti argumenti par tiesvedības izbeigšanu, Satversmes tiesa tos izvērtē pirms apstrīdētās normas satversmības vērtēšanas (*sk. Satversmes tiesas 2021. gada 10. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2021-11-01 9. punktu*). Satversmes tiesa vairākkārt atzinusi, ka ir būtiski nošķirt jautājumu par apstrīdētā tiesiskā regulējuma satversmību no jautājuma par to, vai apstrīdētais tiesiskais regulējums ir personai piemērots pareizi (*sal. sk. Satversmes tiesas 2021. gada 29. decembra sprieduma lietā Nr. 2021-09-01 11.2. punktu*).

Tātad Satversmes tiesai, lai lemtu par to, vai tiesvedība lietā nav izbeidzama, ir jānoskaidro, vai Pieteikumu iesniedzēju pamattiesību aizskārumu rada pati apstrīdētā norma vai tās piemērošana.

9.1. Apstrīdētā norma iekļauta Administratīvās atbildības likuma 185. pantā, kas nosaka prasības attiecībā uz tiesai iesniedzamās sūdzības formu un saturu. Šīs pašas prasības attiecas arī uz blakus sūdzību (*sk. Administratīvās atbildības likuma 238. panta pirmo daļu*).

Apstrīdētās normas pirmais teikums noteic, ka tiesai adresēto sūdzību paraksta iesniedzējs. Atbilstoši apstrīdētās normas otrajam teikumam gadījumā, ja sūdzību iesniedzēja vārdā iesniedz pārstāvis, sūdzībai pievieno attiecīgu pilnvaru vai citu dokumentu, kas apliecina šādu pārstāvja pilnvarojumu.

Tātad no apstrīdētās normas vārdiskā formulējuma secināms, ka parakstīt sūdzību, arī blakus sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, var iesniedzējs vai iesniedzēja pārstāvis, bet ne aizstāvis. Tomēr gramatiskā interpretācijas metode ir tikai viena no tiesību normas interpretācijas metodēm.

9.2. Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 33. pantu jebkurai pie atbildības saucamajai personai ir tiesības uz aizstāvību. Tās var tikt īstenotas

vairākos veidos: pirmkārt, to var darīt pie atbildības saucamā persona pati, otrkārt, to var darīt ar aizstāvja līdzdalību un, treškārt, ar pārstāvja starpniecību.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 53. panta pirmo un otro daļu ar juridisko jēdzienu “aizstāvis” saprotama persona, kas sniedz juridisko palīdzību pie atbildības saucamajai personai, bet to neaizvieto. Turklāt Administratīvās atbildības likuma 40. panta otrajā daļā noteikts pie atbildības saucamās fiziskās personas pienākums piedalīties administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanā personiski tiktāl, ciktāl administratīvā pārkāpuma lietas ietvaros nepieciešama personiska pienākumu izpilde.

Savukārt juridiskā jēdziena “pārstāvis” nozīme izskaidrota Administratīvās atbildības likuma 54. panta pirmajā daļā. Proti, pārstāvis ir persona, kas uz likuma vai līguma pamata rīkojas pārstāvamās personas vārdā. Pārstāvja pilnvarojums dod pārstāvim tiesības pārstāvamā vārdā izpildīt procesuālās darbības (*sk. Administratīvās atbildības likuma 54. panta piekto daļu*). Ar pārstāvja starpniecību administratīvā pārkāpuma procesā var piedalīties tikai noteikts personu loks, proti: juridiskā persona, cietušais, aizskartais mantas īpašnieks, nepilngadīga persona vai publisko tiesību juridiskās personas amatpersona (*sk. Administratīvās atbildības likuma 54. panta pirmo daļu*).

Tātad no Administratīvās atbildības likuma sistēmas secināms, ka administratīvā pārkāpuma procesā jēdzienu “aizstāvja līdzdalība” un “pārstāvja starpniecība” tvērums ir atšķirīgs. Viena no atšķirībām izpaužas tādējādi, ka aizstāvja un pārstāvja tiesības administratīvā pārkāpuma procesā veikt procesuālās darbības pie atbildības saucamās personas vārdā ir atšķirīgas. Turklāt atšķirīgs ir arī to personu loks, kuras ir tiesīgas aizstāvību īstenot ar aizstāvja līdzdalību vai pārstāvja starpniecību. Pilngadīga pie atbildības saucamā fiziskā persona, arī Pieteikumu iesniedzēji, administratīvā pārkāpuma procesā savu aizstāvību var īstenot ar aizstāvja līdzdalību, bet ne ar pārstāvja starpniecību.

9.3. Saeimai iesniegtais likumprojekts Nr. 1160/Lp11 “Administratīvo pārkāpumu procesa likums” (turpmāk – likumprojekts) sākotnēji noteica pilngadīgas pie atbildības saucamās personas tiesības īstenot aizstāvību gan ar aizstāvja līdzdalību, gan ar pārstāvja starpniecību. Tāpat likumprojekts sākotnēji

paredzēja iespēju, ka sūdzību iesniegšanai tiesā var parakstīt arī aizstāvis, pievienojot attiecīgu pilnvaru (*sk. Saeimai 2014. gada 21. maijā iesniegtā likumprojekta Nr. 1160/Lp11 35., 41., 54. pantu un 202. panta ceturto daļu. Pieejams: saeima.lv*).

Likumprojekta izskatīšanas gaitā tika vērtēts Saeimas Juridiskā biroja priekšlikums par to, vai pilngadīgai pie administratīvās atbildības saucamai fiziskajai personai ir nepieciešamas tiesības īstenot savu aizstāvību gan ar aizstāvja līdzdalību, gan ar pārstāvja starpniecību (*sk. Saeimas Juridiskā biroja 2017. gada 31. janvāra atzinuma Nr. III.13/1-17-12/17 par likumprojekta "Administratīvo pārkāpumu procesa likums" 32. punktu. Pieejams: saeima.lv*). Pēc šā priekšlikuma apspriešanas sākotnējā likumprojekta redakcija netika atbalstīta, bet tika noteikts, ka pilngadīga pie administratīvās atbildības saucamā fiziskā persona tiesības uz aizstāvību var īstenot tikai ar aizstāvja līdzdalību (*sk. Juridiskās komisijas Krimināltiesību politikas apakškomisijas 2018. gada 16. janvāra sēdes protokolu Nr. 93 un Juridiskās komisijas 2018. gada 25. septembra sēdes protokolu Nr. 324, kā arī šo sēžu audioierakstus lietas materiālu 1. un 2. sēj.*). Tā rezultātā gan atbildīgajā komisijā, proti, Juridiskajā komisijā, gan Saeimas sēdē tika atbalstīts priekšlikums izslēgt aizstāvja tiesības parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā (*sk. Saeimas Juridiskās komisijas 2018. gada 2. oktobra sēdes protokolu Nr. 327 lietas materiālu 1. sēj. 130.–131. lp., kā arī Saeimas 2018. gada 25. oktobra sēdes stenogrammu. Pieejami: saeima.lv*).

Tātad no apstrīdētās normas vēsturiskās izstrādes gaitas ir gūstams apstiprinājums tam, ka likumdevējs ir izslēdzis no likumprojekta iepriekš aizstāvim paredzētās tiesības personas vārdā parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā.

9.4. Saeima atbildes rakstā norāda, ka likumdevēja nodoms attiecībā uz apstrīdētās normas jēgu un mērķi tiek nepareizi izprasts. Proti, likumdevējs neesot vēlējis liegt pilngadīgas pie atbildības saucamās fiziskās personas aizstāvim tiesības parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā.

No likumprojekta izstrādes materiāliem secināms, ka Juridiskās komisijas Krimināltiesību politikas apakškomisijas sēdē, vērtējot to, vai pilngadīgai pie

atbildības saucamajai personai administratīvā pārkāpuma procesā ir nepieciešams paredzēt gan aizstāvi, gan pārstāvi, tika norādīts uz to, ka aizstāvja un pārstāvja funkcijas ir atšķirīgas. Tika uzsvērts: pārstāvis administratīvā pārkāpuma procesā ir persona, kas aizvieto citu personu, un tā veiktās darbības ir saistošas pārstāvamajam, savukārt aizstāvim kā juridiskās palīdzības sniedzējam nav tiesību darboties personas vārdā un tā veiktās procesuālās darbības nav personai saistošas. Likumdevējs izšķīrās par to, ka pilngadīgai pie atbildības saucamajai personai administratīvā pārkāpuma lietā jāpiedalās personiski un pārstāvis tai nav nepieciešams (*sk. Juridiskās komisijas Krimināltiesību politikas apakškomisijas 2018. gada 16. janvāra sēdes protokolu Nr. 93, kā arī šīs sēdes audioierakstu lietas materiālu 2. sēj.*).

Tāpat no apakškomisijas un komisijas sēžu protokoliem un audioierakstiem ir izsecināmi motīvi, kuru dēļ likumdevējs izšķīries par labu plašam personiskās dalības principa tvērumam. Proti, likumdevējs uzskatīja, ka tikai pati pie atbildības saucamā fiziskā persona var sniegt ziņas par tās pārkāpuma izdarīšanas apstākļiem, pārkāpuma motīviem, atbildību mīkstinošiem vai pastiprinošiem apstākļiem un citiem administratīvā pārkāpuma lietā noskaidrojamiem apstākļiem (*sk. Juridiskās komisijas Krimināltiesību politikas apakškomisijas 2018. gada 16. janvāra sēdes protokolu Nr. 93 un Juridiskās komisijas 2018. gada 25. septembra sēdes protokolu Nr. 324, kā arī šo sēžu audioierakstus lietas materiālu 1. un 2. sēj.*).

Turklāt likumprojekta apspriešanas gaitā likumdevējs savstarpēji saskaņojis regulējumus par augstākai amatpersonai un tiesai iesniedzamā sūdzībā ietveramo saturu (*sk. Administratīvās atbildības likuma 176. panta otro daļu un 185. panta otro daļu*). To personu loks, kurām ir tiesības iesniegt sūdzību augstākai amatpersonai vai tiesai, ir viens un tas pats (*sk. Administratīvās atbildības likuma 166. panta pirmo daļu un 183. panta pirmo daļu*). Savukārt no Administratīvās atbildības likuma 167. panta trešajā un ceturtajā daļā noteiktā, ka augstākai amatpersonai iesniedzamai sūdzībai pievieno pilnvaru vai citu dokumentu, kas apliecina pārstāvja vai aizstāvja pilnvarojumu iesniegt sūdzību, secināms: likums pieļauj gan to, ka augstākai amatpersonai iesniedzamu sūdzību paraksta pārstāvis, gan to, ka šādu sūdzību paraksta aizstāvis. Tādējādi normā par personas

pienākumu parakstīt augstākai amatpersonai iesniedzamu sūdzību personiskās dalības princips ir konkretizēts citādi nekā apstrīdētajā normā. No likumprojekta izstrādes materiāliem nav gūstams apstiprinājums tam, ka likumdevējs būtu tiešā veidā apsvēris jautājumu par aizstāvja tiesībām personas vārdā parakstīt arī tiesai iesniedzamu sūdzību vai par nepieciešamību noteikt vienotas prasības attiecībā uz augstākai amatpersonai un tiesai iesniedzamu sūdzību parakstīšanu.

Noskaidrojot likumdevēja nodomu attiecībā uz apstrīdētās normas jēgu un mērķi, secināms, ka likumdevējs ir apzināti izvēlējis pārstāvja un aizstāvja funkcijas nodalīt, nosakot, ka juridiskās palīdzības sniegšana neietver aizstāvja tiesības veikt procesuālas darbības aizstāvamās personas vārdā. Tas, kādā veidā likumdevējs konkretizējis aizstāvja līdzdalības apjomu attiecībā uz sūdzības parakstīšanu, lai iesniegtu to tiesā, proti, tas, ka likumdevējs nav pieļāvis aizstāvja tiesības parakstīt sūdzību pilngadīgas pie atbildības saucamās fiziskās personas vārdā, saskan ar likumdevēja nodomu par pārstāvja un aizstāvja pilnvaru apjomu nodalījumu administratīvā pārkāpuma procesā.

9.5. Tiesību normas satura noskaidrošanā ir ņemama vērā arī tās piemērošanas prakse. Apgabaltiesu, kuras administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanā ir galīgā instance, prakse, arī nolēmumi Pieteikumu iesniedzēju administratīvo pārkāpumu lietās, liecina: tiesas apstrīdēto normu pamatā interpretē tādējādi, ka aizstāvim nav tiesību parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā. Tiesas secinājušas, ka saskaņā ar Administratīvās atbildības likumā nostiprināto personiskās dalības principu pie atbildības saucamajai personai ir personīgi jāpiedalās administratīvā pārkāpuma procesā. Tiesas arī norāda, ka tiesiskais regulējums, kas bija iekļauts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, neesot pieļāvis personas aizstāvja tiesības parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, tāpat kā Administratīvās atbildības likums (*piemēram, Latgales apgabaltiesas 2020. gada 2. septembra lēmums lietā Nr. 103A4-0102-20 un Zemgales apgabaltiesas 2020. gada 28. oktobra lēmums lietā Nr. 106AA-0162-20/15*).

Šāda apstrīdētās normas interpretācija saskan arī ar tiesību doktrīnā izteikto atziņu, ka pie atbildības saucamajai personai ir personīgi jāpiedalās administratīvā pārkāpuma procesā un tā nevar šo pienākumu deleģēt aizstāvim, turklāt aizstāvis

nevar aizvietot aizstāvamo procesuālo darbību veikšanā (*sk.: Putra I., Bērziņš G. 39.–56.panta skaidrojumi. Grām.: Danovskis E., Kūtris G. (zin. red.) Administratīvo pārkāpumu tiesības. Administratīvās atbildības likuma skaidrojumi. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2020, 224. lpp.*).

9.6. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Satversmes tiesa secina: apstrīdētās normas vārdiskais formulējums, šīs normas jēga un mērķis Administratīvās atbildības likuma sistēmā, kā arī apstrīdētās normas izstrādes gaita liecina par likumdevēja nodomu liegt aizstāvim tiesības parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā pilngadīgas pie atbildības saucamās fiziskās personas vārdā. Tādējādi apstrīdētās normas saturs ir apzinātas likumdevēja izvēles rezultāts. Līdz ar to personas pamattiesību aizskārumu rada apstrīdētā norma.

Tātad tiesvedība lietā nav izbeidzama.

10. Satversmes 92. panta ceturtais teikums nosaka: “Ikvienam ir tiesības uz advokāta palīdzību.”

Tiesības uz advokāta palīdzību ir viens no Satversmes 92. pantā ietvertā vispārējā tiesību principa – tiesību uz taisnīgu tiesu – konkretizācijas elementiem (*sk. Satversmes tiesas 2014. gada 7. februāra sprieduma lietā Nr. 2013-04-01 19.4. punktu*). Valsts pienākums ir noteikt tādu lietas izskatīšanas kārtību, arī administratīvā pārkāpuma procesā, lai persona varētu taisnīgā un objektīvā tiesā efektīvi aizsargāt savas tiesības un likumiskās intereses (*sal. sk. Satversmes tiesas 2018. gada 14. jūnija sprieduma lietā Nr. 2017-23-01 12. punktu*).

Konkretizējot Satversmes 92. panta ceturtajā teikumā garantēto tiesību saturu, Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesības uz advokāta palīdzību saprotamas kā personas subjektīvās tiesības uz kvalificētas juridiskās palīdzības saņemšanu (*sk. Satversmes tiesas 2022. gada 25. marta sprieduma lietā Nr. 2021-25-03 10. punktu*). Turklāt šajā normā ietvertās personas tiesības uz advokāta palīdzību tulkojamas paplašināti. Proti, personai ir tiesības saņemt kvalificētu juridisko palīdzību, ko sniedz brīvi izvēlēts aizstāvis vai pārstāvis no iespējami plašāka kvalificētu juristu loka un atsevišķos gadījumos arī no citu personu loka (*sk. Satversmes tiesas 2003. gada 6. oktobra sprieduma lietā Nr. 2003-08-01 secinājumu daļas 1.3. un 2. punktu*).

Tāpat personas tiesības īstenot aizstāvību ar pašas izraudzīta juridiskās palīdzības sniedzēja palīdzību ir īpaša Satversmes 92. panta ceturtajā teikumā ietverta procesuālā garantija, kas nodrošina personas tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanu. Arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa atzinusi, ka personas tiesības uz aizstāvību ir tiesību uz taisnīgu tiesu garantija, kuras mērķis ir nodrošināt, lai process kopumā būtu taisnīgs (*sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas 2010. gada 1. jūnija sprieduma lietā "Gäfgen v. Germany", pieteikums Nr. 22978/05, 169. punktu un 2016. gada 13. septembra sprieduma lietā "Ibrahim and Others v. the United Kingdom", pieteikums Nr. 50541/08 u. c., 265. punktu*).

Apsūdzības procesā, kāds ir arī administratīvā pārkāpuma process, juridiskā palīdzība aizstāvības īstenošanā nozīmē to, ka juridiskās palīdzības sniedzējam ir pilnvaras vislabākajā un piemērotākajā veidā aizstāvēt personas tiesības un likumiskās intereses. Šādā nolūkā var būt nepieciešams, lai juridiskās palīdzības sniedzējs aizstāvības nodrošināšanā ne tikai līdzdarbotos, piemēram, konsultētu personu par tās tiesībām un pienākumiem, sagatavotu juridisku dokumentu projektus un palīdzētu personai tiesā, bet arī faktiski rīkotos aizstāvamās personas interesēs. Arī sūdzības parakstīšana, lai iesniegtu to tiesā, ietilpst aizstāvja sniegtās juridiskās palīdzības tvērumā.

Atkāpes no procesuālās garantijas – personas tiesībām īstenot aizstāvību ar pašas izraudzīta juridiskās palīdzības sniedzēja palīdzību – ir pieļaujamas tad, ja tām ir objektīvs un saprātīgs pamats, un tad, ja personai kopumā tiek nodrošināts taisnīgs tiesas process (*sal. sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas Lielās palātas 2015. gada 20. oktobra sprieduma lietā "Dvorski v. Croatia", pieteikums Nr. 25703/11, 80. punktu*). Arī Satversmes tiesa, vērtējot, vai atkāpes no Satversmes 92. pantā ietvertajām garantijām ir pieļaujamas, ņēmusi vērā gan attiecīgās atkāpes noteikšanas pamatu un tiesvedības specifiskos aspektus, gan kopumā to, kā attiecīgā atkāpe ietekmē personas tiesības uz taisnīgu tiesu (*sal. sk. Satversmes tiesas 2020. gada 12. marta sprieduma lietā Nr. 2019-13-01 16. punktu, 2020. gada 16. jūlija sprieduma lietā Nr. 2019-23-01 13. un 14. punktu, kā arī 2022. gada 14. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2021-38-01 14. un 15. punktu*).

Līdz ar to Satversmes tiesai jāpārbauda, vai regulējums, kas liedz pie administratīvās atbildības saucamās fiziskās personas aizstāvim tiesības parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, personai nodrošina Satversmes 92. panta ceturtajā teikumā ietvertās tiesības īstenot aizstāvību ar pašas izraudzīta juridiskās palīdzības sniedzēja palīdzību.

11. Vērtējot to, vai apstrīdētā norma atbilst Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam, Satversmes tiesa visupirms noskaidros, vai tam, ka pie administratīvās atbildības saucamās fiziskās personas aizstāvim nav tiesību parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, ir objektīvs un saprātīgs pamats. Pēc tam Satversmes tiesa pārbaudīs, vai tas, ka pie administratīvās atbildības saucamās fiziskās personas aizstāvim nav tiesību parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, kopumā nodrošina personai juridisko palīdzību, kas tai nepieciešama savu tiesību uz aizstāvību īstenošanai.

11.1. Sūdzības iesniegšana tiesā apliecina personas gribu īstenot savas tiesības pārsūdzēt administratīvā pārkāpuma lietā pieņemto lēmumu. Likumam atbilstoša sūdzības iesniegšana nozīmē to, ka ir ievērotas visas prasības, arī tās, kas attiecas uz sūdzības formu un saturu (*sk. Administratīvās atbildības likuma 185. pantu*), tostarp apstrīdētās normas pirmajā teikumā noteiktā prasība sūdzību parakstīt.

Sūdzības parakstīšana, lai iesniegtu to tiesā, nav tikai tehniska rakstura darbība, kas nepieciešama, lai tiktu uzsākta lietas izskatīšana. Sūdzības parakstītājs ar savu parakstu apliecina dokumenta satura atbilstību personas gribai, kā arī gribu uzsākt vai turpināt administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu tiesā. Ar sūdzības parakstīšanu persona, piemēram, izsaka savu gribu iesniegt tiesai pierādījumus vai lūgt tiesu pieprasīt papildu pierādījumus, savu gribu darīt tiesai zināmus apsvērumus par to, kā, pēc personas ieskata, izpaužas pārsūdzētā lēmuma nepareizība, kā arī norādīt citas ziņas, kas, pēc personas ieskata, var būt svarīgas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai. Tāpat sūdzībā persona var ietvert paskaidrojumus par administratīvā pārkāpuma lietu. Turklāt administratīvā pārkāpuma procesā personas paraksts ir īpaši nozīmīgs, jo sasaista pašu personu ar administratīvā pārkāpuma lietu.

Ja administratīvā pārkāpuma lieta tiek izskatīta mutvārdu procesā, persona pati paskaidro pārkāpuma izdarīšanas apstākļus un sniedz citas lietas izlemšanai nepieciešamās ziņas, kuras zināmas tikai pašai personai. Turpretī rakstveida procesā, kādā pamatā notiek administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšana tiesā (*sk. Administratīvās atbildības likuma 185. panta pirmo daļu un 178. pantu*), tieši pie atbildības saucamās pilngadīgās fiziskās personas paraksts nodrošina tās personisku iesaisti lietas izskatīšanā.

Satversmes tiesa secina: pilngadīgai pie atbildības saucamajai fiziskajai personai pienākums pašai parakstīt tiesā iesniedzamo sūdzību ir noteikts ar mērķi īstenot personiskās dalības principu administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanā tiesā. Apstrīdētā norma un ar to saistītās Administratīvās atbildības likuma normas, kas attiecas uz personas pienākumu personiski piedalīties lietas izskatīšanā, nodrošina to, ka administratīvā pārkāpuma izdarīšanas apstākļus apliecina tieši pati pilngadīgā pie atbildības saucamā fiziskā persona, jo tieši tā var šādas ziņas sniegt visprecīzāk. Tādā veidā tiek īstenoti Administratīvās atbildības likuma 1. pantā minētie mērķi – panākt efektīvu administratīvā pārkāpuma procesu un tiesisko attiecību taisnīgu noregulēšanu –, kas vērsti uz to, lai personām demokrātiskā tiesiskā valstī nodrošinātu tiesības uz taisnīgu tiesu. Tādējādi ar Administratīvās atbildības likumā ietverto personiskās dalības principu tiek sekmēta tiesas procesa efektivitāte, nodrošinot demokrātiskas valsts iekārtas netraucētu funkcionēšanu (*sal. sk. Satversmes tiesas 2022. gada 25. marta sprieduma lietā Nr. 2021-25-03 14.3. punktu*).

Līdz ar to Satversmes tiesa secina: tam, ka pilngadīgas pie atbildības saucamās fiziskās personas aizstāvim nav tiesību parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, ir objektīvs un saprātīgs pamats.

11.2. Administratīvā pārkāpuma procesā sodu par administratīvo pārkāpumu piemēro iestāde. Savukārt tiesa pārbauda administratīvā pārkāpuma lietā iestādē pieņemtā lēmuma tiesiskumu un pamatotību, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu sūdzībā izteikto prasību apjomā un ietvaros, kurus nedrīkst pārsniegt, izņemot gadījumus, kad rodas šaubas par personas vainu vai atbildību pastiprinošiem apstākļiem (*sk. Administratīvās atbildības likuma 48. un*

178. pantu). Tātad administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana tiesā ļauj personai pārliecināties par iestādes pieņemtā lēmuma tiesiskumu, tostarp par to, vai iestāde ir pareizi novērtējusi visus administratīvā pārkāpuma lietas apstākļus un pareizi piemērojusi tiesību normas.

Parakstot sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, pilngadīga pie atbildības saucamā fiziskā persona īsteno tai Administratīvās atbildības likuma 41. panta pirmās daļas 8. punktā noteiktās tiesības pārsūdzēt administratīvā pārkāpuma lietā iestādē pieņemto lēmumu. Apstrīdētā norma pēc būtības ir daļa no to procesuālo noteikumu kopuma, kuri reglamentē kārtību, kādā īstenojamas personai noteiktās tiesības uz pārsūdzību.

Apstrīdētā norma neliedz pilngadīgai pie atbildības saucamajai fiziskajai personai pašai parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā. Īstenojot tiesības pārsūdzēt administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtu lēmumu, pilngadīgai pie atbildības saucamajai fiziskajai personai ir tiesības saņemt juridisko palīdzību, ko sniedz personas pašas izraudzīts aizstāvis. Administratīvās atbildības likums neliedz personas aizstāvim juridiskās palīdzības ietvaros analizēt iestādē pieņemto lēmumu, vērst personas uzmanību uz iespējamām faktiskām vai juridiskām kļūdām un nepilnībām iestādes lēmumā, konsultēt personu par sūdzības iesniegšanas procesu un iespējamo pārsūdzības procesa iznākumu, norādīt uz argumentiem, kas palīdzētu aizstāvamajai personai panākt tai vēlamu rezultātu vai izteikties tiesas debatēs. Tāpat ne apstrīdētā norma, ne citas Administratīvās atbildības likuma normas neliedz pilngadīgai pie atbildības saucamajai fiziskajai personai pieaicināt juridiskās palīdzības sniedzēju, lai no tā saņemtu palīdzību sūdzības vai blakus sūdzības sagatavošanā, noformēšanā vai izskatīšanā tiesā.

Tas, ka pilngadīgai pie atbildības saucamajai fiziskajai personai aizstāvja sagatavotā sūdzība ir jāparaksta pašai, līdz ar to personiski iesaistoties administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanā un paužot gribu īstenot savas tiesības pārsūdzēt administratīvā pārkāpuma lietā pieņemto lēmumu, neliedz pilngadīgai pie atbildības saucamajai fiziskajai personai tiesības saņemt aizstāvja sniegto juridisko palīdzību.

11.3. Ņemot vērā minēto, Satversmes tiesa secina: apstrīdētajā normā

noteiktajam, ka pie administratīvās atbildības saucamās fiziskās personas aizstāvim nav tiesību parakstīt sūdzību, lai iesniegtu to tiesā, ir objektīvs un saprātīgs pamats. Savukārt tas, kādā veidā administratīvā pārkāpuma lietā tiesvedības stadijā pilngadīga pie atbildības saucamā fiziskā persona savas tiesības uz aizstāvību var īstenot ar aizstāvja līdzdalību, kopumā personai nodrošina Satversmes 92. panta ceturtajā teikumā ietvertās tiesības īstenot aizstāvību ar pašas izraudzīta juridiskās palīdzības sniedzēja palīdzību.

Līdz ar to apstrīdētā norma atbilst Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam.

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 30.–32. pantu, Satversmes tiesa

nosprieda:

atzīt Administratīvās atbildības likuma 185. panta ceturto daļu par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92. panta ceturtajam teikumam.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams.

Spriedums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja

Irēna Kucina